

Is le meaisínaistriúchán [Nasc] a gineadh aistriúchán an leathanaigh seo. Is féidir earráidí a bheith i meaisínaistriúcháin a d'fhéadfadh soiléireacht agus cruinneas a laghdú; ní ghlacann an tOmbudsman aon dliteanas i leith aon neamhréireachtaí. Chun an fhaisnéis is iontaofa agus an deimhneacht dhlíthiúil a fháil, féach ar an leagan foinseach i Béarla atá nasctha thuas. Chun tuilleadh eolais a fháil féach ar ár [mbeartas teanga agus aistriúcháin \[Nasc\]](#).

Cinneadh i gcás 2449/2007/VIK - Líomhain de theip chun cúiseanna leordhóthanacha a thabhairt maidir le hathsholáthar an ghearánaigh agus de theip chun meas a thabhairt ar a cheart chun éisteacht a fháil

Cinneadh

Cás 2449/2007/VIK - Tosaithe an 22/10/2007 - Cinneadh an 16/12/2009

Fostaíodh an gearánach, náisiúnach Briotanach, mar cheann foirne d'fhonn tabhairt faoi obair chomhairleachta san Afraic. Bhí conradh aige le cuideachta a bhí ina chuid de Chuibhreannas ('an Conraitheoir'), a fuair an conradh ón gCoimisiún chun staidéar a dhéanamh i dtír X.

Le linn na chéad chéime de chur i bhfeidhm an tionscadail, bhí ar an gConraitheoir tuarascáil tosaithe a chur le chéile. D'ullmhaigh an gearánach an tuarascáil a bhí i dtrácht toisc gurbh é an ceann foirne é. Ní raibh an Coimisiún sásta le hábhar na tuarascála áfach. Rinneadh cúpla nóta agus iarradh ar an ngearánach an tuarascáil a leasú dá réir sin. Ina dhiaidh sin, d'iarr an Coimisiún ar an gConraitheoir saineolaí eile a chur in ionad an ghearánaigh. Leis sin, seoladh litir oifigiúil chuig an gConraitheoir.

Agus an méid seo go léir sa chúlra, líomhnaigh an gearánach gur theip ar an gCoimisiún cúiseanna leordhóthanacha a thabhairt sa litir inar iarradh duine a chur ina ionad (an ghné shubstaintiúil) agus, ar an mbonn sin, gur sáraíodh a cheart chun éisteacht a fháil de réir mar a fhoráiltear sin in 41(2) den Chairt um Chearta Bunúsacha an AE agus in Airteagal 16 den Chód Eorpach um Dhea-Chleachtas Riaracháin (an ghné ghnásúil). Líomhnaigh an gearánach gur chóir don Choimisiún fianaise a thabhairt dó maidir leis na líomhaintí a rinneadh ina aghaidh, é sin nó na líomhaintí a aisghairm.

I ndiaidh dó tabhairt faoi imscrúdú críochnaitheach, bhain an tOmbudsman an chonclúid amach nár tharla aon drochriarachán maidir le substaint an cháis, is é sin, tuairimíocht an Choimisiúin. Maidir leis an ngné ghnásúil, bhain an tOmbudsman an chonclúid gur theip ar an gCoimisiún feidhmiú ar aon dul le prionsabal an dea-riaracháin de réir mar a fhoráiltear sin in Airteagal 41 den Chairt um Chearta Bunúsacha an AE nuair a theip air deis a thabhairt don ghearánach

freagra a thabhairt ar an gcáineadh a léiríodh ina litir den 15 Bealtaine 2007, is é sin le rá, sular iarradh ar an gConraitheoir duine a chur in ionad an ghearánaigh. Mar sin, i dtuairim an Ombudsman, b'ionann sin agus drochriarachán.

Mar sin, dhún an tOmbudsman a fhiosrúchán le focal criticiúil.

CÚLRA AN GHEARÁIN

1. Baineann an gearán seo, i measc nithe eile, le sárú líomhnaithe ar Airteagal 41(2) de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh [1] agus ar Airteagal 16 den Chód Eorpach um Dhea-lompar Riaracháin [2] ag Toscaireacht an Choimisiúin Eorpaigh chuig Tír X (dá ngairtear 'an Toscaireacht' anseo feasta).

2. Is mar seo a leanas atá an roinn ábhartha d'Airteagal 41 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear 'an Chairt' anseo feasta):

“ An ceart chun dea-riaracháin

(1) Tá sé de cheart ag gach duine go ndéanfaidh institiúidí agus comhlachtaí an Aontais a ghnóthaí nó a gnóthaí a láimhseáil go neamhchlaon, go cothrom agus laistigh de thréimhse réasúnta.

(2) Áirítear leis an gceart sin:

— ceart gach duine chun éisteacht a fháil sula ndéanfar aon bheart aonair a dhéanfadh dochar dó nó di...

- an oibleagáid atá ar an lucht riaracháin cúiseanna a thabhairt lena chinntí... ”.

3. Foráiltear mar a leanas in Airteagal 16 den Chód Eorpach um Dhea-lompar Riaracháin (dá ngairtear 'BCE' anseo feasta):

“ An ceart chun éisteacht a fháil agus chun ráitis a dhéanamh

1. I gcásanna ina mbeidh cearta nó leasanna daoine aonair i gceist, áiritheoidh an t-oifigeach, ag gach céim den nós imeachta cinnteoireachta, go n-urramófar cearta na cosanta.

2. Beidh sé de cheart ag gach duine den phobal, i gcásanna nach mór cinneadh a dhéanamh a dhéanann difear dá chearta nó dá leasanna, barúlacha i scríbhinn a chur isteach agus, nuair is gá, tuairimí ó bhéal a thíolacadh sula ndéanfar an cinneadh ”.

4. Rinne cuideachta de chuid Cuibhreannais conradh leis an ngearánach mar cheannaire foirne le haghaidh obair chomhairliúcháin i dTír X, a bhí faoi stiúir cuideachta eile

(‘príomh-chomhpháirtí an Chuibhreannais’). Bronnadh conradh ar an gCuibhreannas chun Staidéar Tracer a chur chun feidhme maidir le Céimithe Chlár Oideachais Theicniúil Tír X agus a dtionchar ar mhargadh saothair na tíre, agus go ginearálta ar fhorbairt eacnamaíoch agus shóisialta na tíre. Tagraítear do chomhaltai an Chuibhreannais, a shínigh conradh leis an gCoimisiún, mar ‘an Conraitheoir’ anseo feasta.

5. Bhí an conradh idir an Conraitheoir agus an Coimisiún á rialú ag Coinníollacha Ginearálta an Chreatchonartha, ag Téarmaí Tagartha Domhanda an Chreatchonartha ‘Tairbhithe’, agus ag na Téarmaí Tagartha Sonracha, inar sonraíodh na seirbhísí a bheidh le comhlíonadh ag an gConraitheoir.

6. Bhí an conradh le tosú an 30 Aibreán 2007. Laistigh de sheacht lá ó thosach feidhme an chonartha, bhí ar an gConraitheoir tuarascáil tionscanta a ullmhú. Cuireadh an tuarascáil seo, a d’ullmhaigh an gearánach, faoi bhráid na Toscaireachta an 7 Bealtaine 2007. Ní raibh an Toscaireacht, áfach, sásta leis an tuarascáil. Rinne sé roinnt barúlacha agus d’iarr sé ar an ngearánach an tuarascáil a leasú dá réir. D’iarr an Toscaireacht ina dhiaidh sin go gcuirfí saineolaí eile in ionad an ghearánaigh. Rinne Ceann na Toscaireachta an iarraidh sin go foirmiúil i litir chuig an gConraitheoir dar dáta an 15 Bealtaine 2007. Sa litir sin, chuir an Toscaireacht in iúl go bunúsach go raibh sí míshásta leis an droch-chaighdeán a bhí ag obair an ghearánaigh agus lena dhearcadh. Cuireadh deireadh láithreach le conradh an ghearánaigh agus baineadh den sannadh é.

7. An 24 Bealtaine 2007, chuir an gearánach in iúl don Toscaireacht gur mheas sé go raibh ábhar na litreach thuas bréagach agus clúmhillteach, agus d’iarr sé go mbeadh deis ann í a phlé.

8. I litir dar dáta an 31 Bealtaine 2007, thug an Toscaireacht freagra don ghearánach. Chuir sí in iúl nach raibh aon naisc chonartha ag an gCoimisiún leis agus gur cheart, dá bhrí sin, aon saincheisteanna a bhaineann leis an gconradh i dtrácht a phlé leis an gConraitheoir.

9. An 3 Iúil 2007, chuir an gearánach a chéad ghearán faoi bhráid an Ombudsman (uimhir thagartha 1791/2007/(BM)SAB). Líomhain sé gur sháraigh an Toscaireacht na hairteagail thuasluaite den Chairt agus den ECGAB. Mar sin féin, tugann na doiciméid a chuir an gearánach isteach le fios gur chuir an Toscaireacht in iúl dó faoi dhó faoina míshástacht lena chuid oibre. Dá bhrí sin, bhí an tOmbudsman den tuairim go raibh an chuma air gur tugadh deis don ghearánach freagairt do cháineadh an Choimisiúin. Sna himthosca sin, mheas an tOmbudsman nach raibh forais leordhóthanacha ann le fiosrúchán a dhéanamh.

10. An 19 Meán Fómhair 2007, d’athdhearbhaigh an gearánach a ghearán trí mhionanailís a dhéanamh ar an gcás agus ar roinnt argóintí nua a thacaíonn lena chás. Dá bhrí sin, cláraíodh litir nua an ghearánaigh mar ghearán nua (uimhir thagartha 2449/2007/VIK).

ÁBHAR AN FHIOSRÚCHÁIN

11. D'aithin an tOmbudsman an líomhain agus an maíomh seo a leanas:

(1) Líomhain an gearánach gur sháraigh an Toscaireacht Airteagal 41(2) den Chairt agus Airteagal 16 de ECGAB trí gan a cheart chun éisteacht a fháil a urramú agus trí gan cúiseanna leordhóthanacha a thabhairt leis na ráitis a rinne Ceann na Toscaireachta ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007. Chun tacú leis an líomhain sin, d'áitigh an gearánach, go bunúsach, an méid seo a leanas:

(i) go ndearna an Toscaireacht beart chun é a bhaint roimh an spriocdháta chun an tuarascáil athbhreithnithe a chur isteach, a raibh air an t-aiseolas ón Toscaireacht a ionchorprú, bhí sé imithe in éag;

(ii) Bhí líomhaintí i litir na Toscaireachta an 15 Bealtaine 2007 ina choinne, líomhaintí nár cuireadh in iúl dó riamh roimhe sin agus nár tugadh deis dó freagra a thabhairt orthu.

(2) Mhaígh an gearánach gur cheart don Toscaireacht fianaise a sholáthar maidir leis na líomhaintí a rinne Ceann na Toscaireachta ina choinne, nó na líomhaintí sin a tharraingt siar.

12. Mhaígh an gearánach freisin gur cheart don Toscaireacht, i gcomhréir le hAirteagal 41(3) [3] den Chairt, cúiteamh airgeadais a sholáthar as an damáiste a d'fhulaing sé agus as cailleadh tuillimh amach anseo. Chinn an tOmbudsman go raibh an t-éileamh seo neamh-inghlactha ar bhonn Airteagal 2(4) dá Reacht, ós rud é nach ndearna an gearánach aon teagmháil riaracháin roimh ré leis an Toscaireacht maidir lena éileamh ar chúiteamh.

13. An 14 Bealtaine 2009, rinne an gearánach athnuachan ar a éileamh ar chúiteamh. Dúirt sé gur iarr sé ar an Toscaireacht cúiteamh a íoc leis as a thuilleamh a chailleadh, liúntais chóiríochta, agus damáiste dá cháil ghairmiúil. An 15 Meitheamh 2009, thíolaic an gearánach cóip den fhreagra ón Toscaireacht, inar dhiúltaigh an Toscaireacht don éileamh thuasluaite ar chúiteamh. Ós rud é gur chomhlíon an gearánach na ceanglais a leagtar síos in Airteagal 2(4) de Reacht an Ombudsman Eorpaigh, d'fhéadfaí an t-éileamh ar chúiteamh a dhéanamh i gcomhair fiosrúcháin. Mheas an tOmbudsman, áfach, gurbh iomchuí fanacht le torthaí na cigireachta ar chomhad an Choimisiúin sula ndéanfaidh sé cinneadh ar cheart an t-éileamh sin a scrúdú. Mar thoradh ar iniúchadh a dhéanamh ar chomhad an Choimisiúin maidir leis na líomhaintí agus an t-éileamh a chuir an gearánach ar aghaidh ar dtús, measann an tOmbudsman nach gá an t-éileamh ar chúiteamh a imscrúdú.

14. Ba cheart a thabhairt faoi deara ar deireadh gur chuir an Coimisiún agus an gearánach araon in iúl gur scríobh Feisire de Pharlaimint na hEorpa chuig an gCoimisinéir Ferrero-Waldner maidir leis an ngearán seo. Thug an Coimisiún cóip dá fhreagra don Fheisire Parlaiminte. Ina chuid barúlacha, chuir an gearánach in iúl gur ardaíodh saincheisteanna ginearálta sa litir a seoladh chuig an gCoimisinéir, agus bhain sí, mar shampla, leis na himpleachtaí dlíthiúla a bhaineann le conradh sainchomhairleoir a fhoirceannadh ar bhonn líomhaintí gan bhunús, agus leis an mbunús dlí atá le ceangal a chur ar chomhairleoir ráiteas infhaighteachta agus eisiachais a shíniú, rud a chuireann teorainn lena chumas nó lena cumas a bheith ag obair do ghnólacht iomaíoch. Mheas an gearánach, áfach, gur theip ar an gCoimisiún aghaidh a thabhairt ar na

saincheisteanna a cuireadh in iúl dó. Ón bhfaisnéis a chuirtear ar fáil, níl sé soiléir an mian leis an ngearánach go ndéanfaidh an tOmbudsman na saincheisteanna sin a scrúdú. In aon chás, níor chuir an gearánach cóip den litir ábhartha ón bhFeisire de Pharlaimint na hEorpa ar fáil don Choimisiún. Níl an fhaisnéis go léir is gá ag an Ombudsman, dá bhrí sin, chun a chur ar a chumas cinneadh a dhéanamh ar cheart dó fiosrúchán a oscailt maidir leis na saincheisteanna sin.

AN FIOSRÚCHÁN

15. An 22 Deireadh Fómhair 2007, d'oscail an tOmbudsman fiosrúchán agus d'iarr sé ar an gCoimisiún tuairim a chur isteach. Chuir an Coimisiún a thuairim ar aghaidh an 12 Márta 2008. Cuireadh tuairim an Choimisiúin ar aghaidh chuig an ngearánach mar aon le cuireadh chun barúlacha a thabhairt, a chuir sé i láthair an 22 Aibreán 2008. An 2 Eanáir 2009, ar iarratas ó sheirbhísí an Ombudsman, chuir an gearánach fianaise dhoiciméadach bhreise ar fáil maidir lena ghearán agus, an 14 Bealtaine 2009, agus an 15 Meitheamh 2009, thíolaic sé tuilleadh fianaise dhoiciméadach.

16. An 20 Iúil 2009, d'iarr an tOmbudsman ar an gCoimisiún cead a thabhairt dá sheirbhísí an comhad a bhaineann leis an gcás seo a iniúchadh. Rinneadh an chigireacht an 13 Deireadh Fómhair 2009, in áitreabh Oifig an Choimisiúin um Chomhar EuropeAid sa Bhruiséil. Seoladh cóip den tuarascáil chigireachta chuig an ngearánach agus chuig an gCoimisiún an 20 Deireadh Fómhair 2009. An 24 Deireadh Fómhair 2009, thug an gearánach barúlacha maidir leis an tuarascáil sin.

ANAILÍS AGUS CONCLÚIDÍ AN OMBUDSMAN

A. Maidir le líomhain an ghearánaigh

Argóintí a chuirtear faoi bhráid an Ombudsman

Ábhar na litreach a chonspóidtear:

17. Sholáthair an gearánach cóip de litir na Toscaireachta ag iarraidh go ndéanfaí duine eile a ionadú (dar dáta an 15 Bealtaine 2007). Léitear na ranna ábhartha den litir seo mar a leanas:

“... Chuir an Toscaireacht in iúl go neamhfhoirmiúil don [Chonraitheoir] sraith ábhar imní a bhí ag an Rialtas, ní hamháin maidir le cáilíocht na hoibre a dhéanann an [gearánach] ach freisin maidir lena dhearcadh fíor- dhílisitheach [sic].

Bhí an Dréacht-Tuarascáil Tionscanta a chuir an Ceannaire Foirne ar fáil míshásúil agus theip uirthi cloí le gnáthábhar na Tuarascála Tionscanta (déan tagairt go bunúsach do na barúlacha a chuir an Toscaireacht ar fáil trí ríomhphost). D'éiligh TORanna [4] go soiléir go ndéanfaí an

mhodheolaíocht a chuirtear i láthair i dTairiscint [an Chonraitheora] a athbhreithniú agus a thíolacadh arís sa Tuarascáil Tionscanta ach gur fhág an Ceann Foirne an ghné fhíor-riachtanach sin ar lár go hiomlán agus gur dhírigh sé ar anailís leathan agus eolach ar Earnáil TVET [5].

Tá dhá bharúil tugtha ag an Toscaireacht don Tuarascáil Tionscanta ionas go mbeidh an Ceannaire Foirne in ann feabhas a chur ar an Tuarascáil seo, ar a bhfuaireamar freagraí an-chosanta agus drochbhreithnithe. Ina theannta sin, rinne an TL iarracht staid achrannach a chruthú idir an Toscaireacht agus an Rialtas in ainneoin gur aontaigh siad ar na hathruithe a bhí le déanamh. Thuairiscigh Ionadaí an Rialtais gur chaith sé cuid mhaith ama leis an TL chun é a chur ar an eolas faoin sannadh agus chun cabhrú leis an Tuarascáil a fheabhsú, ach ní cosúil go dtuigeann an TL go fóill nó nach bhfuil aon fhís aige chun an sannadh a fhorghníomhú. Meastar go bhfuil sé díreach 'ar iasacht' smaointe leathana agus coincheapa leathana ó na daoine a ndeachthas i gcomhairle leo agus theip air aon mholadh ábhartha agus réamhghníomhach dá chuid féin a mholadh maidir leis an modheolaíocht chun tabhairt faoin staidéar.

Tá sé curtha in iúl ag an Rialtas anois go bhfuil sé toilteanach an Ceannaire Foirne a ionadú, toisc go bhfuil ag teip air na scileanna agus na hinniúlachtaí riachtanacha a léiriú chun tabhairt faoin staidéar seo. Aontaíonn an Toscaireacht go hiomlán le dearcadh an Rialtais.

...

I bhfianaise a bhfuil thuas agus bunaithe ar Airteagal 17 de Choinníollacha Ginearálta an Chreatchonartha, ós rud é gur chuir an drochthosaí feidhmiú rathúil an Staidéir i mbaol do mhíshástacht mhór an Rialtais, iarraimid ort athsholáthar oiriúnach a mholadh a bheadh ag teacht leis na riachtanais cháilíochta ADT agus a bheadh inghlactha don Toscaireacht agus don Rialtas... ”.

Argóintí an ghearánaigh

18. Go bunúsach, d'áitigh an gearánach go raibh an litir thuas “lán na bhfírinn” agus nár tugadh aon deis dó freagra a thabhairt ar cháineadh an Choimisiúin. Sa chomhthéacs sin, chuir an gearánach na hargóintí seo a leanas ar ghaidh.

19. D'admhaigh an gearánach go bhfuair sé aiseolas ó Bhainisteoir Tascanna na Toscaireachta agus ó Chomhairleoir Oideachais na Toscaireachta maidir lena dhréacht-tuarascáil tionscanta. Thug sé dá aire gur fhreagair sé do na barúlacha sin agus gur comhaontaíodh go n-ullmhódh sé agus go gcuirfeadh sé isteach tuarascáil athbhreithnithe ina mbeadh barúlacha na Toscaireachta. Idir an dá linn, áfach, rinne an Toscaireacht gníomhaíochtaí chun é a bhaint den sannadh *roimh* an spriocdháta chun an tuarascáil athbhreithnithe a chur isteach. De réir an ghearánaigh, leathnaigh an tuarascáil tionscanta athbhreithnithe go mór ar na saincheistanna modheolaíochta a leagtar amach sa chéad tuarascáil tionscanta, agus bhí sí mar thoradh ar roinnt dianphlé le páirtithe leasmhara, leis an taighdeoir sinsearach sa chomhairleoireacht, chomh maith le conclúidí bunaithe ar a shaineolas agus a thaithí féin. Dá bhrí sin, mheas sé gur

“ gníomh urghnách agus do-ghlactha de mheon mímhacánta é cinneadh an Choimisiúin é a bhaint, sula ndearna sé breithniú fiú ar an tuarascáil athbhreithnithe ”.

20. Bhí an gearánach den tuairim nach raibh a fhreagra ar na barúlacha a thug foireann na Toscaireachta *“ cosanta agus droch-bhreithnithe ”* ach *“ mionsonraithe agus láidir ”*, mar ba cheart a bheith ag súil leis ó cheannaire foirne.

21. Ina theannta sin, chuir an gearánach in iúl go raibh roinnt líomhaintí i litir na Toscaireachta a chuaigh thar na pointí a d'ardaigh a foireann roimhe sin. I dtuairim an ghearánaigh, bhí an chúiseamh go raibh sé *“ ag iarraidh staid achrannach a chruthú idir an Toscaireacht agus Rialtas [Tír X] ”* uafásach, gan bhunús agus gan bhunús. Dá mbeadh sé den tuairim go raibh deacrachtaí á gcruthú idir Rialtas Thír X (an ‘Rialtas’) agus an Toscaireacht, d’fhágfadh sé an chomhairleoireacht go deonach.

22. Dúirt an gearánach freisin *nár chuir ionadaí an Rialtais ná aon duine eile a n-aire riamh ar an easpa tuisceana agus físe a líomhnaíodh, nó ar an líomhain go raibh “na scileanna agus an inniúlacht riachtanach” á léiriú aige. D’athdhearbhaigh sé nach raibh deis aige, dá bhrí sin, na líomhaintí sin a phlé agus a bhréagnú.*

23. Ní raibh an líomhain *“ go raibh sé ag fáil smaointe agus coincheapa leathana ar iasacht ó na daoine a ndeachthas i gcomhairle leo agus nár mhol sé aon mholtaí réamhghníomhacha dá chuid féin maidir leis an modheolaíocht chun tabhairt faoin staidéar ”.* Níor mheas sé gurb é féin an cineál sainchomhairleoir a thagann ó thar lear le réitigh réamhcheaptha, ach duine a fhéachann le cur chuige agus modheolaíochtaí a chur i gcomhthéacs laistigh de chúinsí áitiúla, d’fhonn deiseanna níos fearr a áirithiú le haghaidh rath agus inbhuanaitheacht.

24. Thug an gearánach dá aire gur chomhaontaigh *“ ionadaí an Rialtais ”* inscrúduithe an tuarascáil sular cuireadh faoi bhráid na Toscaireachta í. Dúirt sé freisin gur chaith sé roinnt ama ag plé na tuairisce leis an duine seo, ós rud é gur dúradh leis go raibh an dara duine ag gníomhú thar ceann an Rialtais. Ní *“ tréimhse shuntasach ama ”* a bhí ann, áfach, toisc gur ghlac an t-ionadaí leis an tuarascáil tosaigh cé is moite de leasú fíorasach amháin nó dhá leasú fíorasacha.

25. Thug an gearánach le fios freisin gur *“ ionsaí pearsanta gan bhunús agus dosháraithe ”* a bhí sa líomhain go raibh *“ dearcadh cogaíoch ”* aige ar a charachtar. Bhí amhras air gurbh í an bheocht phearsanta a bhí ag roinnt d’fhostaithe na Toscaireachta ina leith, rud ba chúis lena dhífhostú.

Seasamh an Choimisiúin

26. Ina thuairim, chuir an Coimisiún in iúl nach raibh aon ghaol conarthach aige leis an ngearánach, ós rud é go raibh na páirtithe sa chonradh féin agus an Conraitheoir. Thagair an Coimisiún d’Airteagal 4.3 de na Coinníollacha Ginearálta, lena bhforáiltear *“ nach féidir le haon fhoichonradh caidreamh conarthach a chruthú idir aon fhoichonraitheoir agus an tÚdarás Conarthach ”.*

27. Maidir leis an mainneachtain líomhnaithe an gearánach a chur ar an eolas agus an ceart atá aige éisteacht a fháil a urramú, d'áitigh an Coimisiún gur suíodh go soiléir in Airteagal 6.1 de Théarmaí Tagartha Domhanda an Chreatchonartha go raibh gach cumarsáid maidir leis an gCreatchonaradh le tarlú idir an Conraitheoir agus an Coimisiún. Go sonrach, sonraíodh in Airteagal 6.1 “ *i gcás Cuibhreannais, go bhfuil an Príomh-Chomhpháirtí freagrach ar deireadh as gach gné chonarthathe agus airgeadais den Chreatchonaradh agus as na tascanna aonair agus gurb é an t-aon phointe teagmhála foirmiúil é idir an Conraitheoir agus an tÚdarás Conarthathe* ”. Dá bhrí sin, bhí an Coimisiún den tuairim nach raibh aon oibleagáid air an gearánach a chur ar an eolas go díreach. Ba faoin gConraitheoir a bhí sé treoracha a thabhairt don ghearánach i réimse na bainistíochta tionscadail agus é a chur ar an eolas faoi aon saincheist ábhartha a bhaineann leis an tionscadal. Ar an taobh eile, choinnigh an Toscaireacht an Conraitheoir ar an eolas go cuí (trí chomhráite teileafóin agus ríomhphost) maidir le heaspa sástachta an Choimisiúin agus an Rialtais le hobair an ghearánaigh.

28. Ina theannta sin, agus murab ionann agus an méid a chuir an gearánach isteach, chuir an Toscaireacht in iúl dó go soiléir faoi dhó nach raibh a thuarascáil sásúil agus d'iarr sí air teagmháil a dhéanamh leis an Toscaireacht i gcás inar ghá soiléiriú a dhéanamh. Chun tacú leis an argóint sin, chuir an Coimisiún cóipeanna de dhá ríomhphost ar fáil a chuir an Toscaireacht chuig an ngearánach an 8 agus an 10 Bealtaine 2007.

29. Mhínigh an Coimisiún, ós rud é go raibh drogall ar an ngearánach aghaidh a thabhairt ar bharúlacha na Toscaireachta, nach ndearna an Toscaireacht aon iarracht eile teagmháil a dhéanamh leis, ach d'áitigh sé ar chomhordaitheoir an tionscadail teacht ar réiteach.

30. Maidir leis an mainneachtain líomhnaithe cloí leis an sprioc-am a leagadh síos don tuarascáil athbhreithnithe sula ndéantar gníomh chun an gearánach a bhaint, chuir an Coimisiún in iúl gur aontaigh an Toscaireacht leis an gConraitheoir, an 14 Bealtaine 2007, dhá lá eile a thabhairt don ghearánach chun tuarascáil tionscanta athbhreithnithe a chur ar fáil. Chuir an Toscaireacht in iúl don Chonraitheoir gur theastaigh an leagan athbhreithnithe ón Rialtas faoin 16 Bealtaine 2007 ar a dhéanaí.

31. Thug an Coimisiún dá aire freisin gur iarr ionadaí Rialtais ar an Toscaireacht, an 15 Bealtaine 2007, a chur in iúl di, tar éis dó an tuarascáil a phlé leis an ngearánach, nár éirigh leis an leagan athbhreithnithe den tuarascáil (a bhí ar tí a chur i láthair ag an ngearánach) na gnéithe riachtanacha de chur chun feidhme an staidéir a chuimsiú, agus gur cinnte gur ghá é a athdhréachtú. Chuir sé a imní in iúl maidir le cur i gcrích an staidéir mar sin, agus chuir sé in iúl don Toscaireacht gur mheas sé gurbh íomchuí teacht in ionad an ghearánaigh.

32. Ar an lá céanna, is é sin, an 15 Bealtaine 2007, bhuail seirbhísí na Toscaireachta le Ceann na Toscaireachta chun na roghanna a d'fhéadfadh a bheith ann a phlé.

33. An 16 Bealtaine 2007, chuaigh an Toscaireacht i dteagmháil leis an gConraitheoir, ag cur in iúl di aiseolas an Rialtais ar an tuarascáil agus a seasamh a lorg. De réir an Choimisiúin, mhínigh an Conraitheoir nach seolfaí an tuarascáil tionscanta, arna hathbhreithniú ag an

ngearánach, chuig an Toscaireacht. I ríomhphost a sheol an Conraitheoir chuig an Toscaireacht an 16 Bealtaine 2007, ag 6:38 pm, d'iarr sé ar an toscaireacht litir oifigiúil a sheoladh ag iarraidh go ndéanfaí duine eile a ionadú.

34. Shoiléirigh an Coimisiún go raibh a litir inar iarradh ar an ngearánach baint anuas dar dáta an 15 Bealtaine 2007, ach nár seoladh í go dtí an 16 Bealtaine 2007, tar éis don spriocdháta dul in éag, agus nach bhfuarthas aon tuarascáil athbhreithnithe. Chuir an Coimisiún cóip dá ríomhphost ar fáil don Chonraitheoir agus an litir i dtrácht faoi iamh. Léirigh an chóip den ríomhphost gur sheol an Toscaireacht chuig an gConraitheoir í an 16 Bealtaine 2007, ag 6:39 pm, mar fhreagra láithreach ar an ríomhphost thuas a fuarthas ón gConraitheoir ag 6:38 PM. Mínigh an Coimisiún gur litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007 a bhí ann toisc gur ullmhaíodh í ar an dáta sin, ionas go bhféadfadh sé a bheith réidh le haghaidh plé le Ceann na Toscaireachta. I bhfianaise an tréimhse ghearr agus na srianta buiséid a bhaineann leis an staidéar sin, ní raibh sé d'acmhainn ag an Toscaireacht aon am breise a dheonú don ggearánach. Dá bhrí sin, tar éis don spriocdháta nua dul in éag, b'éigean an cinneadh a dhéanamh go tapa chun toradh rathúil an mhisin a fháil chun a iarraidh go ndéanfaí ionadú ar an ngearánach.

35. Shoiléirigh an Coimisiún nár cuireadh an leagan athbhreithnithe de thuarascáil an ggearánaigh ar fáil go hoifigiúil don Toscaireacht riamh. I gcomhréir le hAirteagal 3.3 de Théarmaí Tagartha Domhanda an Chreatchonartha, bhí sé de fhreagracht ar an gConraitheoir cáilíocht na dtuarascálacha a seachadadh a áirithiú. Dá bhrí sin, ní fhéadfadh an Coimisiún amhras a chur ar chinneadh an Chonraitheora gan an leagan athbhreithnithe den tuarascáil a bhí ullmhaithe ag an ngearánach a thíolacadh. Ghlac an Coimisiún leis nár chomhlíon an tuarascáil athbhreithnithe, i dtuairim an Chonraitheora, ceanglais cháilíochta na dTéarmaí Tagartha.

36. Bhí an iarraidh a chuir an Toscaireacht chuig an gConraitheoir ionad an ggearánaigh bunaithe ar Airteagal 17 de Choinníollacha Ginearálta an Chreatchonartha, lena bhforáiltear mar seo a leanas:

“... le linn dó a bheith á chomhlíonadh, agus ar bhonn iarraidh i scríbhinn a bhfuil bonn cirt léi, féadfaidh an tÚdarás Conarthach a iarraidh go ndéanfaí duine eile a ionadú má mheasann sé go bhfuil ball foirne neamhéifeachtúil nó nach gcomhlíonann sé a chuid dualgas faoin gconradh”.

37. Mhínigh an Coimisiún go ndearnadh na barúlacha a mheas an gearánach a bheith clúmhilleach ag tagairt do thona fhreagraí an ggearánaigh ar iarrataí na Toscaireachta roimhe seo chun feabhas a chur ar an tuarascáil. I ríomhphost a seoladh an 14 Bealtaine 2007, chuir an Toscaireacht in iúl don Chonraitheoir nach é an freagra a rabhthas ag súil leis sa chás seo freagra an ggearánaigh (“meastar go bhfuil an freagra ar ár mbarúlacha ina dhiaidh sin do-ghlactha agus gur léir go bhfuil sé neamhchruthaitheach”). Sa ríomhphost céanna, chuir an Toscaireacht in iúl don Chonraitheoir freisin go raibh imní curtha in iúl ag an Rialtas go bhféadfadh freagairt an ggearánaigh staid achrannach a chruthú idir an Toscaireacht agus an Rialtas.

38. Thug an Coimisiún dá aire gur thuig sé díomá an ghearánaigh nár tharraing an Toscaireacht a aird ar ábhar litir na Toscaireachta dar dáta an 15 Bealtaine 2007. Bhí an Coimisiún den tuairim, áfach, gur chuir an Toscaireacht an Conraitheoir ar an eolas go cuí agus go hiomlán faoi gach eilimint a luaitear sa litir sin *sular* seoladh an litir. Ghníomhaigh an Toscaireacht i gcomhréir le hAirteagal 6.1 de na Téarmaí Tagartha Domhanda, a luaitear i bpointe 27 thuas. Dá mba rud é gur bhreithnigh an Conraitheoir na hargóintí agus an iarraidh a rinneadh i litir na Toscaireachta a bheith mícheart nó míchuí, bheadh sé de fhreagracht ar an gConraitheoir litir na Toscaireachta a chur in iúl don ghearánach, a thuairim a fháil, agus agóid a dhéanamh in aghaidh iarraidh agus argóintí na Toscaireachta. Ní dhearna an Conraitheoir agóid riamh in aghaidh iarraidh na Toscaireachta teacht in ionad an ghearánaigh, áfach, agus bhí sé ar an eolas faoi na réasúnuithe a bhí ann, agus d'aontaigh sé leis i bprionsabal.

39. D'áitigh an Coimisiún freisin nach raibh aon bheocht phearsanta ar thaobh fhoireann na Toscaireachta, mar a líomhnaigh an gearánach. Ba é an t-aon leas a bhí ag an Toscaireacht seirbhís a fháil a bhí inghlactha di féin agus don Rialtas. Is gá go mbeadh grinnscrúdú agus rialú cáilíochta ar obair chomhairliúcháin i gceist leis sin. Níor chuir a fhoireann aon fhearg in iúl don ghearánach, laistigh den Toscaireacht nó lasmuigh di. D'iarr an Toscaireacht go léir ar an ngearánach gur cheart dó na téarmaí tagartha, ar ghlac an Conraitheoir leo, a chomhlíonadh, agus an tuarascáil a athbhreithniú, agus barúlacha na Toscaireachta á gcur san áireamh. Tugadh dóthain ama don ghearánach chun gníomhú dá réir sin.

Barúlacha an ghearánaigh

40. Ina bharúlacha, thug an gearánach dá aire gur fhág cuntas an Choimisiúin roinnt imeachtaí ar lár. Go háirithe, d'áitigh an gearánach gur sheol foireann na Toscaireachta dhá ríomhphost chuig ionadaí Rialtais maidir le barúlacha an ghearánaigh maidir leis an aiseolas a thug an Toscaireacht i ndáil leis an dréacht-tuarascáil tionscanta. De réir an ghearánaigh, bhí barúlacha mí-áitithe sna ríomhphoist sin. Thug sé dá aire nár luaigh an Coimisiún na ríomhphoist sin ná nár chuir sé isteach iad ina thuairim. Thug sé le fios gur léirigh ionadaí Rialtais ceann de na ríomhphoist dó, a seoladh an 11 Bealtaine 2009.

41. Thagair an gearánach do cheann de na barúlacha a rinne an Toscaireacht maidir lena thuarascáil. Is mar seo a leanas a bhí an fhoclaíocht sa nóta tráchta atá i gceist: "*Tá imoibriú ailléirgeach agam ar na cineálacha ráitis seo a fhuaimneann cosúil le mumbo-jumbo. Cad a deir sé linn?*" D'áitigh an gearánach gurbh é an cur chuige gairmiúil ceart soiléiriú a iarraidh, seachas tuairimí den sórt sin a thabhairt.

42. D'áitigh an gearánach freisin gur chuir ionadaí Rialtais in iúl dó go raibh deacrachtaí aige féin agus ag a réamhtheachtaí ag obair leis an gCoimisiún. Mhol sé don ghearánach, d'fhonn deacrachtaí neamhriachtanacha leis an Toscaireacht maidir le tíolacadh tuarascálacha a sheachaint, go bhféadfadh an Conraitheoir breithniú a dhéanamh ar thuarascálacha an ghearánaigh a chur faoi bhráid an Choimisiúin go díreach, agus ansin go dtabharfadh sé cóip don Toscaireacht lena tarchur.

43. Chuir an gearánach in iúl freisin go bhfuair sé ríomhphost ón gcuideachta chomhairleachta

a bhí conraithe aige, á chur in iúl dó gur dhiúltaigh an Toscaireacht barúil a thabhairt ar a dhréacht-tuarascáil tionscanta athbhreithnithe, in ainneoin gur aontaigh sé roimhe sin é sin a dhéanamh.

44. Mhínigh an gearánach nár cuireadh a dhífhostú ar an eolas go dtí an 17 Bealtaine 2007. D'áitigh sé freisin go raibh an chuideachta chomhairleachta a bhí ar conradh aige an-sásta lena thuarascáil tionscanta athbhreithnithe agus chuir sé in iúl dó nach nglacfadh an Toscaireacht le rud ar bith a tháirg sé.

45. Thug sé faoi deara freisin go bhfuair sé ríomhphost ó ionadaí Rialtais á chur in iúl dó go ndearna an t-ionadaí sin iarracht é a choinneáil ina phost, ach go raibh an Toscaireacht neamhghéilliúil. Ós rud é gur dheontóir cumhachtach a bhí sa Toscaireacht, ní fhéadfaí neamhaird a dhéanamh ar a seasamh.

46. Rinne an gearánach trácht freisin ar ráiteas an Choimisiúin nach raibh i litir na Toscaireachta dar dáta an 15 Bealtaine 2007 ach dréacht. D'áitigh sé go mbreathnaigh an chuideachta a d'fhostaigh air ar ndóigh ar an litir mar litir dífhostaithe agus chuir sé deireadh lena chonradh amhail ón 15 Bealtaine 2007. Ós rud é nár athraíodh dréacht an 15 Bealtaine 2007 ina dhiaidh sin ar bhealach ar bith, tugann sé seo le fios go láidir go raibh sé beartaithe ag an Toscaireacht an gearánach a bhaint, beag beann ar a comhaontú fanacht ar an tuarascáil athbhreithnithe.

47. Chuir an gearánach in iúl nár cheistigh sé riamh an gá le hathruithe a dhéanamh ar an dréacht-tuarascáil tionscanta. Chuir sé i bhfios go láidir go ndearna sé an t-aiseolas go léir a fuarthas ón Toscaireacht a ionchorprú sa tuarascáil tionscanta athbhreithnithe, agus gur thíolaic sé an tuarascáil athbhreithnithe in am. Thug sé faoi deara gur sheol sé chuig an gConraitheoir é an 16 Bealtaine 2007, ag 4.45 pm.

48. Thug an gearánach dá aire freisin gur chuir an Toscaireacht in iúl go díreach leis, ar thaobh amháin, maidir leis an dréacht-tuarascáil tionscanta agus ansin, ar an taobh eile, d'áitigh sé go raibh ar gach cumarsáid dul tríd an gConraitheoir. Dar leis an ngearánach, bhí an Toscaireacht an-roghnaíoch agus neamh-chomhsheasmhach maidir lena léirmhíniú ar phrótacail chumarsáide. D'easaontaigh an gearánach freisin le hargóint an Choimisiúin gur cuireadh in iúl dó faoi dhó nach raibh an tuarascáil tosaigh a d'ullmhaigh sé sásúil. De réir an ghearánaigh, ní dhearnadh é sin ach aon uair amháin, sa ríomhphost a sheol an Coimisiún an 8 Bealtaine 2007.

49. Thug an gearánach faoi deara gur chreid sé i gcónaí gur spreagadh é a bhaint as mar gheall ar bheocht phearsanta ina leith ar thaobh fhoireann na Toscaireachta. D'áitigh sé nach bhféadfadh an Toscaireacht gníomh a dhéanamh ina choinne mura mbeadh ar a laghad ceadú intuigthe roinnt ionadaithe Rialtais aici. Bhí amhras air sa chomhthéacs sin go mb'fhéidir go ndearna fostaithe na Toscaireachta iarracht *"dreasú a dhéanamh ar ionadaithe rialtais náisiúnta cheannasaigh... chun a gclár oibre féin a dhaingniú"*.

50. Dúirt an gearánach nár soláthraíodh aon fhianaise ar chor ar bith maidir le míshástacht líomhnaithe an Rialtais lena chuid oibre, ná maidir leis an mian líomhnaithe go mbainfí den

sannadh é.

51. Ar deireadh, d'easaontaigh an gearánach le léirmhíniú an Choimisiúin ar Airteagal 41 den Chairt agus ar Airteagal 16 de ECGAB, ar dá réir a bhí sé de fhreagracht ar dhuine eile é a chur ar an eolas faoi na líomhaintí a rinneadh i litir na Toscaireachta, toisc nach raibh sé, an páirtí éagóirithe, ina pháirtí sa chonradh leis an gConraitheoir. Dar leis an ngearánach, trí leanúint ar aghaidh ar an mbealach sin, bhain an Coimisiún an bonn de bhunbhrí na gceart pearsanta atá cumhdaithe sna hairteagail thuas, agus dá bhrí sin sháraigh sé prionsabail an dea-riaracháin. Dar leis an ngearánach, ní dhearna an Coimisiún ach iarracht a dhéanamh a chuid freagrachtaí a cheilt agus cuntasacht a sheachaint.

Iniúchadh ar chomhad an Choimisiúin

52. Tar éis anailís chúramach a dhéanamh ar argóintí na bpáirtithe agus ar an bhfianaise a cuireadh i láthair le linn an fhiosrúcháin, chinn an tOmbudsman go raibh gá le hiniúchadh ar chomhad an Choimisiúin. Rinne a sheirbhísí an t-iniúchadh an 13 Deireadh Fómhair 2009.

53. Tháinig sé chun solais ón iniúchadh gur chuir an Coimisiún nó an gearánach an chuid is mó de na doiciméid a bhí sa chomhad ar fáil don Ombudsman cheana féin. Mar sin féin, bhí an dá dhoiciméad seo a leanas i gcomhad an Choimisiúin freisin, nár cuireadh ar fáil don Ombudsman roimhe sin:

(i) cóip den litir a dhírigh an Rialtas, an 4 Eanáir 2008, chuig gnólacht dlí a bhí ag feidhmiú thar ceann an ghearánaigh, agus

(ii) cóip de litir a bhain le dífhostú an ghearánaigh, a chuir an Rialtas chuig Ceann na Toscaireachta an 6 Nollaig 2007.

54. Tar éis dó cóip den tuarascáil chigireachta a fháil, mhínigh an gearánach go raibh sé ar an eolas faoin litir a chuir an Rialtas chuig a chomhairleoirí dlí. Ní raibh a fhios aige, áfach, faoin litir a seoladh chuig Ceann Thoscaireacht an Choimisiúin, a seoladh an 6 Nollaig 2007. Dá bhrí sin, d'iarr an gearánach cóip den litir sin.

55. Shoiléirigh an gearánach freisin gur scríobh a chomhairleoirí dlí chuig ionadaí an Rialtais, ós rud é gur chreid siad go ndearna an duine sin dochar dó. Mar sin féin, ní dhearnadh aon chaitheamh dlí i gcoinne an duine sin go fóill.

56. Ar deireadh, d'fhiafraigh an gearánach an bhfuair seirbhísí an Ombudsman, le linn iniúchadh chomhad an Choimisiúin, ríomhphoist áirithe a malartaíodh idir an Toscaireacht agus ionadaí an Rialtais ina raibh na barúlacha a mheas sé a bheith curtha amú maidir lena chuid oibre (féach pointe 40 thuas). Dúirt sé dá mba rud é nach raibh na ríomhphoist seo sa chomhad, go dtabharfadh sé seo tuilleadh tacaíochta dá ghearán.

Measúnú an Ombudsman

Réamhbharúil

57. Ina chuid barúlacha ar an tuarascáil chigireachta a rinne seirbhísí an Ombudsman, d'iarr an gearánach cóip de cheann amháin de na doiciméid a luaitear sa tuarascáil seo (féach pointe 54 thuas). Ba cheart a thabhairt faoi deara gur chuir an Coimisiún in iúl, le linn na cigireachta, gur mheas sé go raibh an doiciméad sin faoi rún. Ba mhaith leis an Ombudsman a mheabhrú sa chomhthéacs seo, i gcomhréir le hAirteagal 13.3 dá Fhorálacha Feidhmiúcháin, nach mbeidh rochtain ag gearánaigh ar aon doiciméid rúnda ná ar aon fhaisnéis rúnda a fhaightear mar thoradh ar a chigireachtaí. Dá bhrí sin, ní féidir leis an Ombudsman cóip den doiciméad sin a nochtadh don ghearánach. Tá an tsaoirse ag an ngearánach, áfach, rochtain a iarraidh ar an gCoimisiún ar an doiciméad sin.

58. Baineann an gearán seo le dhá phríomh-shaincheist. Ar an gcéad dul síos, an cheist ar chuir an Coimisiún cúiseanna leordhóthanacha ar fáil chun údar cuí a thabhairt lena chinneadh ionadú an ghearánaigh a iarraidh, ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, (an ghné shubstainteach). Ar an dara dul síos, an sárú líomhnaithe ar cheart an ghearánaigh éisteacht a fháil (an ghné nós imeachta). Dá bhrí sin, díreoidh anailís an Ombudsman ar an dá ghné sin.

Réasúnaíocht an Choimisiúin

59. Tugann an tOmbudsman dá haire gur leag an Toscaireacht amach, ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, roinnt cúinsí a d'iarr go ndéanfaí an gearánach a ionadú mar cheannaire foirme. Bhain na breithnithe sin le (i) cáilíocht na hoibre a rinne an gearánach, (ii) a iompar, agus (iii) seasamh Rialtas Thír X.

60. Maidir le breithniú (i), is léir nach raibh an Toscaireacht sásta leis an gcéad dréacht den tuarascáil tionscanta. Is léir freisin gur ghlac an gearánach leis gur ghá an dréacht seo a athbhreithniú agus a fheabhsú. Dealraíonn sé, áfach, nár chuir an Conraitheoir dréacht athbhreithnithe an ghearánaigh faoi bhráid na Toscaireachta, rud a chuir cosc ar an Toscaireacht é a mheasúnú. Níor cuireadh cóip den doiciméad seo ar fáil don Ombudsman. Dá bhrí sin, níl sé in ann a chinneadh ar thuill cáilíocht obair an ghearánaí cinneadh na Toscaireachta a iarraidh go ndéanfaí é a ionadú. Ar chaoi ar bith, tugann an tOmbudsman dá haire nach raibh bonn cirt na Toscaireachta maidir le hionadú an ghearánaigh a iarraidh bunaithe ar a bhfuil sa tuarascáil athbhreithnithe.

61. Tá breithnithe comhchosúla i bhfeidhm maidir le spleáchas na Toscaireachta ar iompar an ghearánaigh. Tugann an tOmbudsman dá aire, ina fhreagairt ar na tuairimí a rinne an Toscaireacht maidir lena thuarascáil tionscanta, gur chuir an gearánach a thuairimí in iúl le neart éigin. Tar éis an méid sin a rá, bhí foclaíocht sách marcáilte ar chuid de bharúlacha na Toscaireachta, agus go háirithe, ar an gceann a luaitear i bpointe 41 thuas.

62. Sna himthosca seo, ní mór tábhacht ar leith a thabhairt don seasamh a ghlac an Rialtas, go háirithe ós rud é go bhfuil fianaise inláimhsithe ar fáil ina leith sin. Thairis sin, chuir an gearánach in iúl don Ombudsman go bhfágfadh sé a phost go deonach, dá gcuirfí in iúl dó go raibh deacrachtaí á gcruthú idir an Rialtas agus an Toscaireacht mar gheall ar a láithreach.

63. De réir litir na Toscaireachta dar dáta an 15 Bealtaine 2007, bhí inní ar an Rialtas maidir le feidhmíocht an ghearánaigh agus léirigh sé *“toilteanas láidir”* go mbainfí den phost é.

64. Léiríonn na doiciméid a ndearna seirbhísí an Ombudsman iniúchadh orthu go soiléir gur fhreagair ráitis na Toscaireachta sa litir sin do sheasamh iarbhir Rialtas Thír X. Is leor a rá, sa litir a chuir an Rialtas chuig an ngnólacht dlí a bhí ag déanamh ionadaíochta ar an ngearánach, gur tugadh faoi deara, cé gur dhréachtaigh an Toscaireacht an litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, gur léirigh sí tuairim an Rialtais.

65. Tugann an tOmbudsman aird ar an bhfíric go raibh amhras ar an ngearánach go raibh an Toscaireacht ag cur brú ar an Rialtas, agus mheas sé gurbh í an fhíorchúis a bhí lena dhífhostú ná beochana na Toscaireachta ina leith. Mar sin féin, ní thacaíonn aon cheann de na doiciméid ar chomhad an Choimisiúin arna scrúdú ag seirbhísí an Ombudsman leis an teoiric sin. Thagair an gearánach do roinnt ríomhphost mar thaca lena leagan d'imeachtaí. Mar sin féin, agus in ainneoin gur iarradh air é sin a dhéanamh, níor chuir an gearánach aon ríomhphost den sórt sin faoi bhráid an Ombudsman. Thug an gearánach le fios nach raibh na ríomhphoist i gceist aige a thuilleadh, agus dá bhrí sin nach raibh sé in ann iad a chur ar fáil.

66. Thagair an gearánach freisin don chomhfhreagras idir an Toscaireacht agus an Rialtas, a d'éiligh sé a thaispeáint dó agus, dar leis, a bhí ina fhianaise bhreise mar thaca lena ghearán (féach pointe 40 thuas). Tugann an tOmbudsman dá aire nár chuir an gearánach cóipeanna den chomhfhreagras seo isteach agus nár aimsíodh aon rian d'aon chomhfhreagras den sórt sin le linn an iniúchta. Ina theannta sin, ní raibh aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh sé go raibh an comhad a cuireadh faoi bhráid ionadaithe an Ombudsman neamhiomlán.

67. Tharraing an gearánach aird ar an bhfíoras gurbh é an 15 Bealtaine 2007 litir na Toscaireachta inar iarradh go ndéanfaí é a ionadú, agus gur comhaontaíodh go raibh sé go dtí an 16 Bealtaine 2007 chun a thuarascáil tionscanta athbhreithnithe a chur isteach. Aontaíonn an tOmbudsman go gcruthaíonn dáta na litreach ábhartha, ar an gcéad amharc, an tuairim gur ghníomhaigh an Toscaireacht go héagórach trí chinneadh a dhéanamh maidir lena beart, gan fanacht leis an tuarascáil athbhreithnithe tionscanta a fheiceáil. Mhínigh an Coimisiún, áfach, go ndeachaigh ionadaí Rialtais i dteagmháil leis an Toscaireacht 15 Bealtaine 2007, agus chuir sé in iúl nach soláthródh an leagan athbhreithnithe den tuarascáil tosaigh atá le teacht an méid a rabhthas ag súil leis go fóill, agus gur mheas sé gurbh íomchuí teacht in ionad an ghearánaigh. Mhínigh an Coimisiún freisin gur tháinig an Toscaireacht le chéile an 15 Bealtaine 2007 chun plé a dhéanamh ar na roghanna a d'fhéadfadh a bheith ann agus gur dréachtaíodh an litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007 ar mhaithe le plé a dhéanamh le Ceann na Toscaireachta an lá céanna. Chuir sí i bhfios go láidir nár seoladh an litir ábhartha amach go dtí an 16 Bealtaine 2007, tar éis don Chonraitheoir a iarraidh go seolfaí í. Measann an tOmbudsman go bhfuil na mínithe sin réasúnta agus go bhfuil siad deimhnithe, thairis sin, ag inneachar an chomhaid arna iniúchadh ag a sheirbhísí. Ní féidir a chur as an áireamh, ar ndóigh, go ndearnadh an cinneadh an litir seo a sheoladh an 15 Bealtaine 2007, rud a mhíneodh freisin cén fáth a n-íompraíonn an litir an dáta sin. Mar sin féin, fiú dá mba amhlaidh an cás, níl an tOmbudsman cinnte gur ghníomhaigh an Toscaireacht as beochana nó go héagórach, ós rud é gur cuireadh in iúl dó

cheana féin, faoin am sin, gur theastaigh ón Rialtas go dtiocfadh an gearánach in ionad an ghearánaigh.

68. I bhfianaise na fianaise a bhí ar fáil dó, tá an tOmbudsman den tuairim, dá bhrí sin, nár shuigh an gearánach a líomhain shubstainteach, eadhon, gur theip ar an gCoimisiún cúiseanna leordhóthanacha a thabhairt chun an t-iaratas a dhlísteaí, a cuireadh le chéile ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, chun duine a cheapadh ina cheannaire foirne. Dá bhrí sin, ní aimsíonn an tOmbudsman aon drochriarachán ar thaobh an Choimisiúin maidir leis an ngné seo den ghearán.

An sárú líomhnaithe ar an gceart chun éisteacht a fháil

69. Maidir leis an mainneachtain líomhnaithe éisteacht a thabhairt don ghearánach, tugann an tOmbudsman dá aire, i gcomhréir le hAirteagal 17 de na Coinníollacha Ginearálta, go raibh an Coimisiún i dteideal “ *ar bhonn iarraidh i scríbhinn a bhfuil údar léi, a iarraidh ar an gConraitheoir duine eile a chur in ionad an ghearánaigh, má mheasann sé go raibh an gearán “neamhéifeachtúil nó nach gcomhlíonann sé a dhualgais faoin gconradh”*. Measann an tOmbudsman, sula ndéanann sé iarraidh den sórt sin, gur ghá an deis a thabhairt don pháirtí a raibh an iarraidh seo le déanamh chuige, eadhon, an Conraitheoir, a thuairimí a chur in iúl maidir leis na cúiseanna a thug ar an gCoimisiún breithniú a dhéanamh ar chéim den sórt sin a dhéanamh. Ní líomhnaíonn an gearánach, áfach, nár éisteadh leis an gConraitheoir, ach gur cheart don Choimisiún deis a thabhairt dó, is é sin, an gearánach, a thuairimí a chur in iúl sula n-iarraidh sé ar an gConraitheoir duine eile a chur ina ionad. Dá bhrí sin, is é an mhainneachtain líomhnaithe éisteacht leis an ngearánach nach mór a scrúdú anseo.

70. Ní dhíospóideann an gearánach gur leis an gcuideachta a d’fhostaigh é don sannadh a rinne a chonradh, eadhon, comhalta den Chuibhreannas, agus nach raibh aon nasc conarthach aige leis an gCoimisiún. Ní raibh an gearánach in ann aon fhoráil i gconradh an Choimisiúin leis an gConraitheoir a shainaithint, ná aon fhoráil eile atá ceangailteach ó thaobh dlí lena gcuirfí d’oibleagáid ar an gCoimisiún, tráth na n-imeachtaí, éisteacht a thabhairt dó sula mbainfeadh sé úsáid as an bhféidearthacht dá bhforáiltear in Airteagal 17 de na Coinníollacha Ginearálta. Rinne Conradh Liospóin an Chairt (agus dá bhrí sin Airteagal 41) ceangailteach ó thaobh dlí de (féach Airteagal 6(1) den Chonradh ar an Aontas Eorpach) amhail ón 1 Nollaig 2009. Measann an tOmbudsman, áfach, gur gá iompar ábhartha an Choimisiúin a mheasúnú ar bhonn an dlí mar a bhí sé tráth na n-imeachtaí atá i gceist, eadhon, i mBealtaine 2007.

71. Cinneadh na Toscaireachta a iarraidh ar an gConraitheoir ionadú a dhéanamh ar an ngearánach a rinne dochar don ghearánach. Mar thoradh ar an iaratas sin, rinneadh an gearánach a ionadú mar cheannaire foirne agus cuireadh deireadh lena chonradh maidir leis an tionscadal seo. Ní mór scrúdú a dhéanamh, dá bhrí sin, ar cheart don Choimisiún, in éagmais dualgas dlíthiúil é sin a dhéanamh, éisteacht a thabhairt don ghearánach chun prionsabail an dea-riaracháin a chomhlíonadh.

72. Rinne an Coimisiún tagairt d’Airteagal 6.1 de na Téarmaí Tagartha Domhanda, ar dá réir a bhí gach cumarsáid maidir lena chonradh leis an gConraitheoir le tarlú idir é féin agus an

Conraitheoir. D'áitigh sé freisin, in éagmais aon chaidrimh chonarthaigh idir é féin agus an gearánach, nach raibh aon oibleagáid air i leith an ghearánaigh. Mar sin féin, agus mar a leag an tOmbudsman béim arís agus arís eile, téann riachtanais an dea-riaracháin thar oibleagáidí dlíthiúla amháin. I bhfocail eile, d'fhéadfadh drochriarachán tarlú freisin i gcás inar chomhlíon riarachán a oibleagáidí dlíthiúla go léir.

73. In imscrúduithe roimhe seo, ghlac an tOmbudsman le hargóintí á rá gur leor, i gcásanna amhail an ceann reatha, don institiúid nó don chomhlacht Comhphobail lena mbaineann éisteacht a thabhairt don Chonraitheoir. Bhí sé sin bunaithe ar an toimhde go n-éistfeadh an Conraitheoir ansin leis an saineolaí a raibh a ionadú le héileamh, agus aon bharúlacha a d'fhéadfadh a bheith tugtha ag an institiúid Chomhphobail nó ag an gcomhlacht Comhphobail a chur in iúl don institiúid nó don chomhlacht Comhphobail lena mbaineann.

74. Is léir ón taithí a fuarthas, áfach, nach gá gurb ionann leasanna an Chonraitheora agus an tsaineolaí lena mbaineann. D'fhéadfadh sé go mbeadh conraitheoirí toilteanach aontú d'iarrataí ar shaineolaithe a chur in ionad saineolaithe, cé go measann siad gur chomhlíon na saineolaithe a gcuid dualgas go hiomlán, ionas nach gcuirfear i mbaol a seans go ngnóthóidh siad conarthaí amach anseo ón institiúid nó ón gcomhlacht Comhphobail céanna. Sa chás seo, is cosúil gur ghlac an Conraitheoir le hiarraidh an Choimisiúin an gearánach a ionadú gan réamhfhógra a thabhairt dó, ná go bhféadfadh sé freagra a thabhairt ar cháineadh an Choimisiúin.

75. Dar leis an Ombudsman, tá an staid seo éagórach agus neamh-chomhoiriúnach leis an gceart chun dea-riaracháin atá cumhdaithe in Airteagal 41(1) den Chairt. Measann an tOmbudsman, dá bhrí sin, go mbeadh sé cóir agus i gcomhréir le prionsabail an dea-riaracháin, dá gcuirfeadh an Coimisiún in iúl don ghearánach go raibh sé ar intinn aige a iarraidh go ndéanfaí é a ionadú agus gur thug sé cúiseanna leis sin. Is cosúil go bhfuil sé úsáideach sa chomhthéacs sin a chur in iúl, mar a thug an gearánach faoi deara i gceart, gur dhírigh an Toscaireacht a barúlacha maidir leis an leagan tosaigh den tuarascáil tionscanta go díreach chuige, seachas dul tríd an gConraitheoir. Dá bhrí sin, ba léir gurbh fhéidir leis an Toscaireacht an gearánach a chur ar an eolas faoin gcáineadh a rinne sí air agus faoin rún atá aici a dhífhosú a iarraidh sula gcuirfeadh sí a hiarraidh i dtoll a chéile ar bhonn Airteagal 17 de na Coinníollacha Ginearálta.

76. Thug an gearánach ar aird gurbh ionann mainneachtain an Choimisiúin deis a thabhairt dó barúil a thabhairt i dtaobh é a bheith ar intinn aige a iarraidh ar an gConraitheoir é a ionadú agus sárú ar an gceart chun éisteacht a fháil a leagtar síos in Airteagal 41(2) den Chairt. Is léir ó fhoclaíocht Airteagal 41 den Chairt go bhfuil na cearta a leagtar amach sa dara mír den Chairt mar chuid den cheart ginearálta chun dea-riaracháin a chumhdaítear in Airteagal 41(1), ar dá réir atá sé de cheart ag gach duine go láimhseálfaí a ghnóthaí nó a gnóthaí go neamhchlaon, go cóir agus laistigh de thréimhse réasúnach ama. Ós rud é go gcinneann an tOmbudsman nach raibh cur chuige an Choimisiúin sa chás seo i gcomhréir le prionsabal an dea-riaracháin, ní gá anailís a dhéanamh an bhfuil Airteagal 41(2) infheidhme anseo. Ar na cúiseanna céanna, ní gá a chinneadh an bhfuil feidhm ag Airteagal 16 de ECGAB sa chás seo.

77. Chuir an Coimisiún in iúl, chomh maith leis an gConraitheoir a chur ar an eolas faoi dhó, go ndearna an Toscaireacht an gearánach a chur ar an eolas faoi dhó faoina míshástacht le hinneachar na tuarascála tionscanta a d'ullmhaigh sé. Tugann an tOmbudsman dá haire, áfach, nár chuir an Toscaireacht in iúl don ghearánach tráth ar bith go raibh sé beartaithe aici é a bhaint den tionscadal sular chuir sí a iarraidh chun na críche sin faoi bhráid an Chonraitheora. Ná níor tugadh réamhfhógra don ghearánach maidir leis na cúiseanna go léir ar a raibh an t-iaratas seo bunaithe.

78. Tuigean an tOmbudsman go raibh ar an Toscaireacht a chinntiú gur cuireadh an tionscadal i gcrích go rathúil agus in am, agus nach bhféadfadh sé, dá bhrí sin, am a chailleadh. Measann an tOmbudsman, áfach, go mbeadh sé éasca don Toscaireacht éisteacht leis an ngearánach gan aon am a chaitheamh. Go deimhin, leag an Toscaireacht a hábhair imní amach an 15 Bealtaine 2007, sa litir dar dáta céanna. Dá bhrí sin, d'fhéadfaí deis a thabhairt don ghearánach a thuairimí ar na hábhair imní sin a chur in iúl an lá sin cheana féin. Dar leis an Ombudsman, bheadh ciall níos fearr leis sin a dhéanamh, seachas ligean don ghearánach leanúint de bheith ag obair ar an leagan athbhreithnithe den tuarascáil tionscanta. Go deimhin, is cosúil gur shroich an leagan athbhreithnithe den tuarascáil tionscanta an Conraitheoir go gairid tar éis dó iarraidh ar an Toscaireacht a iarraidh ar ionadú an ghearánaigh a chur isteach, agus tar éis an iarraidh a bheith curtha isteach iarbhrí. Ós rud é nach raibh aon ról ag an leagan athbhreithnithe den tuarascáil tionscanta sna himeachtaí seo, ní mór obair an ghearánaigh ar leagan an 16 Bealtaine 2007, a mheas, dá bhrí sin, a bheith in aisce.

79. I bhfianaise na mbreithnithe thuas, measann an tOmbudsman gur mhainnigh an Coimisiún gníomhú i gcomhréir le prionsabal an dea-riaracháin a leagtar síos in Airteagal 41 den Chairt, nuair nár thug sé deis don ghearánach freagra a thabhairt ar an gcáineadh a chuir sé in iúl ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, is é sin, a iarraidh ar an gConraitheoir ionad an ghearánaigh a ghlacadh. Is cás drochriaracháin é seo. Déanfar ráiteas criticiúil thíos.

B. Maidir le héilimh an ghearánaigh

Argóintí a chuirtear faoi bhráid an Ombudsman

80. Mhaígh an gearánach gur cheart don Choimisiún fianaise a sholáthar do na líomhaintí a rinneadh ina choinne ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, nó na líomhaintí sin a tharraingt siar. Le linn an fhiosrúcháin seo, d'athnuaigh an gearánach a éileamh ar chúiteamh freisin, agus dhiúltaigh an tOmbudsman dó ar dtús ar bhonn Airteagal 2(4) dá Reacht. Mhaígh an gearánach gur cheart don Choimisiún cúiteamh a thabhairt dó as caillteanas tuillimh, liúntais chóiríochta, agus as damáiste dá chlú gairmiúil.

81. D'áitigh an Coimisiún nár fhulaing an gearánach aon ghníomh éagórach uaidh, ós rud é gur ghníomhaigh a sheirbhísí i gceart agus nár tharla aon chás drochriaracháin.

Measúnú an Ombudsman

82. I bhfianaise fhionnachtana an Ombudsman maidir le substaint an ghearáin seo (a leagtar amach i mír 68 thuas), measann an tOmbudsman nach bhfuil údar a thuilleadh le tuilleadh fiosrúchán maidir le céad éileamh an ghearánaigh.

83. Maidir leis an éileamh ar chúiteamh, tugann an tOmbudsman dá aire nár aimsíodh aon drochriarachán maidir le cinneadh an Choimisiúin duine ionaid a iarraidh ar an ngearánach. Chinn an tOmbudsman go raibh drochriarachán ann maidir le gné nós imeachta an cháis amháin, rud a bhain le ceart an ghearánaigh éisteacht a fháil. Níor áitigh an gearánach, áfach, go bhfuil a mhaíomh bunaithe ar an drochriarachán a sainaithníodh dá bhrí sin. Sa chomhthéacs sin, is cosúil go bhfuil sé úsáideach a thabhairt chun cuimhne gur fhág an gearánach an sainchomhairleoireacht dá ndeoin féin, dá gcuirfí in iúl dó go raibh deacrachtaí á gcruthú idir an Rialtas agus an Toscaireacht mar gheall ar é a bheith i láthair. Ní gá, dá bhrí sin, éileamh an ghearánaigh ar dhamáistí a mheas le haghaidh fiosrúcháin.

C. Conclúidí

Ar bhonn a fhiosrúcháin ar an ngearán seo, dúnann an tOmbudsman an ráiteas criticiúil seo a leanas:

Ós rud é nár thug sé deis don ghearánach freagra a thabhairt ar an gcáineadh a léirigh sé ina litir dar dáta an 15 Bealtaine 2007, roimhe sin, is é sin, ag iarraidh ar an gConraitheoir ionad an ghearánaigh a ghlacadh, theip ar an gCoimisiún gníomhú i gcomhréir le prionsabal an dea-riaracháin a leagtar síos in Airteagal 41 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh. Is cás drochriaracháin é seo.

Baineann an ráiteas criticiúil thuas le gnéithe nós imeachta an ghearáin. Ós rud é gur chinn an tOmbudsman nach raibh aon drochriarachán ann maidir le substaint an ghearáin, ní gá réiteach cairdiúil a shaothrú sa chás seo. Ar na cúiseanna céanna, níl údar le tuilleadh fiosrúchán maidir le héileamh an ghearánaigh.

Dá bhrí sin, dúnann an tOmbudsman an cás.

Cuirfear an gearánach agus an Coimisiún ar an eolas faoin gcinneadh sin.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Arna dhéanamh in Strasbourg an 16 Nollaig 2009

[1] IO 2000 C 364, lch. 1.

[2] Ar fáil ar shuíomh gréasáin an Ombudsman Eorpaigh, <http://www.ombudsman.europa.eu>
[Nasc]

[3] Léitear Airteagal 41(3) den Chairt mar a leanas: “ *Tá ag gach duine an ceart go ndéanfaidh an Comhphobal aon damáiste a shlánú a raibh a institiúidí nó a sheirbhísigh ina siocair leis i bhfeidhmiú a ndualgas, de réir na bprionsabal ginearálta is coiteann do dhlíthe na mBallstát* ”.

[4] Téarmaí Tagartha sonracha don Staidéar Tracer ar Chéimithe Chlár Oideachais Theicniúil na tíre.

[5] TVET — Gairmoideachas agus Gairmoiliúint.